

Sed feuerinus papa instituit q̄ in vitreis fieret
 quia vero illa fragilia erant. ideo vrbano papa
 et etiam cōcilium remēn. statuit. q̄ in argenteis
 vel aureis vasis sacrificetur vel p̄pter paup̄ra
 tem in stanneis qui non eruginatur. nō enī in lig
 neis vel ex auricalco. Non ergo debet esse de vi
 tro p̄pter periculū effusionis. non de ligno quia
 cum sit porosum et spongiosū corpus sanguinē
 absorberet. non de ere vel de auricalco quoniam
 ob vini virtutē eruginem vel vomitum prouoca
 ret. Et nota q̄ calicis nomē a veteri et nouo te
 stamēto originem traxit. Vnde iher. Calix au
 reus babilon inebrians omne terram. Et dauib
 Calix in domo domini vini meri plen⁹ mixto. Et
 alibi. Calicem salutaris accipiam et n. d. in. Jeez
 in euangelio. Potestis bibere calicem quē ego
 bibiturus sum. Item accipiens calicem gracias
 egit. Calix aut aureus significat thesaur⁹ sa
 piencie in xp̄o absconditus. Argenteus mundici
 am culpe. Stannū enī est mediū inter argentū et plum
 bum. et caro xp̄i licet nō fuerit plumbū. i. pecca
 trix. fuit tamē carni similis peccatrici. et licet nō
 fuerit argentum idest passibilis propter suā cul
 pam. fuit tamen passibilis p̄pter nostram. q̄ lan
 guozes nostros ipse tulit et dolozes nostros ip
 se portauit. De calice et patena dicitur sub ti. de cō
 secratōnibus et vñctōnibus. Nempe si quis te
 nui religione tentus dicat. q̄ dominus precepit
 moysi vt cuncta vasa tabernaculi in omnes vsus
 et cōsuetudines ex ere faceret. vt legit̄ exo. xxvij
 et. xxxvij. c. quodq̄ hui⁹dī p̄ciosā vasa et ornāmē
 ta poterāt vñdāri et dari paup̄ibus similis est
 iude et mulieri vnguentarie otrarius. hoc enim
 agimus nō q̄ deū min⁹ vilia ornāmēta delectē
 q̄m aurea. sed quia cum omnes qui diligūt teuz
 libenter offerūt. per diuinā latriā. suam vincūt
 auariciam. Preterea hęc diuine pietatis officia
 moralia sunt et future glorie significatiua. Vñ
 etiam in veteri lege ex auro. iacinto. p̄urpura.
 coeco bis tincto et bisso recorta. et alijs p̄ciosis
 super humerale fieri p̄cipit. vt quanta sacerdos
 virtutuz diuersitate clarescere debet demōstre
 tur et altare et p̄piciatorium ac candelabz et alia
 vasa et ornāmēta altaris ex auro fieri et argen
 to. exo. xxv. et. xxx. et. xxxvij. c. Tabernaculum
 quoq̄ ex diuersis p̄ciosis fieri p̄ceptum est. put
 dictuz est sub ti. de ecclesia. Legalis enī pontifex
 alijs diuersis p̄ciosis utebatur ornāmētis. prout
 dicitur in tertia pte sub ti. de lega. indumentis
 de hoc et. az. sub ti. de ecclesie dedicatōne p̄p̄ prin
 cipium dicitur. Porro p̄bitum est in concilio
 aurelianē. ne diuina misteria p̄stentur ad nupel
 arum ornatum ne improboz tactu vel pompa se
 cularis luxurie polluantur. quo nimirū ostenditur
 q̄ ex veste cuiuscunq̄ persone fieri non debet ca
 fula. vel aliquis sacris misterijs deputand⁹ or
 natus. Stephan⁹ q̄ papa statuit ne vestimētis
 ecclesie in alijs vsibus quis fruatur. quodq̄ nisi
 si a sacris hoibus tangatur ne vicio q̄ balchā

sar regem babilonē percussit sup hoc trāsgressi
 tes veniat. Clemens etiam papa statuit ne mor
 tui sepeliantur vel inuoluantur seu operiantur vel etiā
 feretru cum palla idest pannis altaris. aut cum
 mappa qua calix inuoluitur seu cum q̄ sacerdos
 manus post consecratōnem tergit. Quāto vero
 palle idest et corpalia. et vela idest ornāmēta al
 taris seu cortine super altare pendentes sordida
 te fuerint. dyaconi cum ministris humilib⁹ illa
 lauare intra sanctuarium et nō exera. Pro vel
 autem lauandis que ad cultum altaris pertinet
 noua peluis habeat. Palle vero idest corpalia
 in alia pelui lauentur. Vela q̄ iamuarum idest cor
 tine que extenduntur in ecclesijs in festis et. xl.
 in alia pelui lauentur. Hinc est qd̄ statutum est
 in concilio ylerden. q̄ ab corpale lauandum. et
 ad pallas altaris p̄pria habeant vasa foris in
 quib⁹ nichil aliud lauet. S; scdm̄ eundē clemē
 tem si altaris palla. i. vestimēta altaris vel ca
 thedra in qua sedet sacerdos sacris vestib⁹ indu
 tus. vel candelabz. vel velum. i. pānus vel cor
 tina super altare pendens fuerint vetustate co
 sumpta. crementur. et cineres vel in baptisterio
 vel in pariete aut in fossis pauimentoz vñdē nō
 fit trāsitus iactentur. Et nota q̄ ecclesiastica or
 nāmēta benedicuntur. vt dicitur sub ti. de cōse
 crationibus et vñctōnibus.

De campanis.
 Campane sunt vasa enea in nola ciuitate.
 Campanie primo inuenta. Maiora itaq̄
 vasa campane a campania regione. mi
 noza vero nola a nola ciuitate dicuntur. Pulsa
 tur autem et benedicuntur campana. vt per illius
 tactum et sonitum fideles inuicem inuitentur ad
 premium. et crescat in eis deuotio fidei fruges
 mentes et corpora credentium seruentur. pro cul
 pellantur hostiles exercitus et omnes insidie in
 mici fragor et grandinum pcella turbimū impe
 tus tempestatum et fulgurum tempentur. infe
 staq̄ tonitrua et ventoꝝ flamma suspendatur.
 spūs procellaz et aeree potestates prosternan
 tur. et hoc audientes confugiant ad sancte ma
 tris ecclesie gremium ante sancte crucis vexillū
 cui flectitur omne genu. et sicut hic singula in
 benedictōnib⁹ campane hñtur. Sciendū aut̄ est
 q̄ campane quarū sonoritate ouenit popul⁹ ad
 ecclesiam ad audiendum et clerūs ad annuncian
 dum mane misericordiam homini et veritatē ei⁹
 per noctem. significāt tubas argēteas quib⁹ in
 veteri lege populus ad sacrificandū accersieba
 tur. de quib⁹ dicitur in vj. pte sub penete. quem
 admodum enī vigiles in castris tubis. sic et ec
 clesiarū ministri campanaz sonitu se excitāt vt
 contra insidiantem dyabolū pernoctēt. Signa
 igitur nostra enea sonoroza sunt tubis veteris
 legis. quia tunc notus erat deus in iudea tantuz
 nunc vero in omni terra. Sunt etiam duribilio
 ra significant etiam p̄dicatōnez noui testamētis
 fore amplius duraturā tubis et sacrificijs veteris
 legis. q̄ vsq̄ ad mūdi finem. Siquidem cāpanē

predicatores significant qui fideles ad similitu-
 dinem campane ad fidem vocare debent. qd sig-
 nificatū est in eo qd dñs pcepit moyli vt facerz
 vestem sumo pontifici hñtē. lxxij. tintinabula q
 sonozent cum pontifex in sanctasancrozuz ingre-
 deretur. Ipsum ergo vas os predicatoris desig-
 nat. iuxta illud apostoli. factus sum velut es so-
 nans siue cimbālū tinnies. Duricia metalli forti-
 tudinem designat in mēte predicatoris. Vnde do-
 minus. Debi frōtem tuam durioze frontib9 eo-
 rum. Plectrū siue ferrū qd interius ex veraqz p-
 te feriens sonū reddit doctoris linguā qua scien-
 tia ornatur. et que verunqz testamētū resonare
 facit figurat. Prelatus ergo absqz scientia pre-
 dicatōnis erit quasi campana sine plectro. iux-
 ta illud gregoriij. Sacerdos si pdicatōnis est in-
 sciū qm clamoris vocē datur9. est pco nut9. est
 etem quasi tamis nut9 latrare non valēs. Ipsa
 vero pmissio tenotat qd pdicator primū debet p
 correctōnem in se vicia ferire et postmodū ab a-
 lienā exprobrāda accēdere ne ostra doctrinam a-
 postoli alijs pdicans ipse reprobr9 inueniat. Vñ
 ps. Peccatori autē dixit deus quare tu enarras
 iusticias meas et assumis te. meū p os tuū. Sue-
 nanqz passionis exemplo plerūqz accendit quos
 eruditōne sermonis mouere nequit. Vnculum
 vero quo plectrū vasi coniungitur seu ligatur est
 moderatō qua lingua temperatur que ad tactum
 corde. i. ad autoritatē scripture linguā mouet p-
 dicatoris. Lignum in quo campana pendet lig-
 num dominice crucis signat. quod ideo quādoqz
 a superioribus cōtinetur. quia crux ab antiquis
 patribus nunciatur. Instrumēta quib9 ipm lig-
 num alligatū seu affixū est oracula sūt. ppheta-
 rum. Ligatura vero ferrea qua campana ligno
 cōiungitur caritatē tenotat. per quam pdicator
 indissolubiler cruci affixus gloriatur dicens.
 Mihi absit gloriari nisi in c. d. n. Cauilla ligno
 affixa qua mediantē campana pulsatur rectā p-
 dicatoris mentem signat qua diuinis mandatis
 in xerēs illa fidelīū auribus per frequentem pul-
 sationem inculcat. Funis autē ab illa pendens q
 campana pulsatur est humilitas seu vita pdica-
 toris. Funis etiam ipsa vice nostre mensurā ostē-
 dit. Ad hęc cum funis iniciū habeat a ligno in
 quo campana pendet p quod crux dominica in-
 telligitur recte sacram scripturā a ligno sancte
 crucis descendente designat. Sicut etiā funis ex
 tribus est funiculis. ita et scriptura ex trinitate
 consistit scz ex historia. ex allegoria. et ex mora-
 litate. Funis ergo descendens a ligno in manu sa-
 cerdotis ē scriptura a misterio crucis descendēs
 in ore pdicatoris. Rursus ideo funis vsqz ab ma-
 nus quib9 ostēdetur extenditur. qz scriptura vs-
 qz ab opera transire debet. Funis qz eleuato et de-
 pressio in pulsando tendat qd sacra scriptura a-
 liquando loquitur de altis. aliquādo de inferiori-
 bus. seu qd pdicator qñqz ppter aliquos alta dic-
 quandoqz ppter alios condescendit. iuxta illud a-
 postoli. Siue excedimus ppter deum. siue contē-

scendimus ppter vs. Ab hoc sacerdos teozsum
 funem trahit dum ad actiuam vitam a contem-
 placione descendit. ipse vero rursus trahit duz
 scriptura docente in otemplatōnem erigitur. de-
 ozsum etiam trahit dum scripturam ad literam
 que occidit intelligit. sursum trahitur dum spū
 aliter eam exponit. Rursus scdm grego. teozsū
 trahit et sursum trahitur. dum in ea se metietur
 quantum videlicet in pzaus iaceat. et quantum
 ad bona faciēda pficiat. Sed et ex tractu funis
 campana resonat. populus ad expositiōnem sacre
 scripture adunatur. pdicator auditur et popul9
 in vnitāte fidei et caritatis vnitur. Sacerdos ita
 qz qui se recognoscit pdicatōnis debitozem nō
 se subtrahat a mouēdis signis. qm et filij aaron
 clangebāt tubis. Funē ergo mouet qui fratres
 aut populū ex officio ouocat. Anulus in fine cor-
 de per quē in plerisqz locis corda trahitur ē co-
 rona premij seu perseuerantiā in finem vel ē ipa
 diuina scriptura. Porro sauimianus papa statuit
 vt hore diei per ecclesias pulsentur. Et nota qd
 ab diuina officia p xij. diei horas campane omu-
 niter duodecies pulsantur. videlicet in prima ho-
 ra semel et in vltima similiter semel. qz ab vno deo
 omnia et idem vnus erit omnia in omnibus. In
 tertia pulsatur ter p seba tertia et quarta horis
 que sub illis cantantur. Similiter et sexta ter p
 er. bus videlicet p quinta p sexta et vij. horis. Si-
 militer in nona ter p trib9. Ad vespas vero q
 est xi. hora non soluz semel sed multipliciter quia
 in tpe grē multiplicata est pdicatō apostoloruz.
 Item in nocte ad matutinū sepe. quia sepe excla-
 mandum est. Exurge quis dormis. et exurge a
 mortuis. Cōmunit tamē ter pulsatur in noctur-
 nis. Primo cū squilla que significat paulū acu-
 te pdicantem. Secūda pulsatiō significat barna-
 bam sibi associatū. Tercia innuit qd iudeis repel-
 lentibus verbū dei. apostoli ouerterūt se ad gē-
 tes quas in fide trinitatis quatuor euangelioz
 imbuerūt disciplinis. Vnde et quidā quater pul-
 sant. Et nota sex esse genera tintinabuloz qui-
 bus in ecclesia pulsatur. scz squilla. cimbalum.
 nola. nolula. seu dupla cāpana. et signū. Squilla
 pulsatur in triclinio. i. in rēfectorio. Cimbālū i clau-
 stro. Nola in choro. Nolula seu dupla in horalo-
 gio. Campana in cāpanili. Signū in turri. qd li-
 ter tñ hoz potest generaliter tintinabulū nuncu-
 pari. Varijs ergo designantē vocabulis. qz predi-
 catores per illa designati ad multa necessarij sūt.
 Sane in tota sepruagesima. sub qua qdza gesima
 continetur. in diebus pfectis non debet pulsari
 nec dupulsari sed solū simpulsari. i. simpliciter
 pulsari ad horas diei vel matutinas. In ecclesijs
 tamē bene ordinatis bis pulsatur ad primā. Pri-
 mo ad inuocandū. Secūdo ad inchoandū. In tertia
 ter scdm numerum horarum que sub illa pulsan-
 tur vt premissum est. vna ad inuocandū. alia ad
 congregandū. tertia ad inchoandū. Similiter f. e.
 in sexta et in nona. et eodem campane et eodem
 ordīne pulsantur ad matutinas simpliciter. Ad

missam vero et ab vespere duabus butaxat ca
panis pulsatur. In minoribus vero ecclesijs sim
pliciter tunc pulsandus est iuxta premissa. et hoc in
ferijs. In dominicis vero et solennibus diebus pul
satur in alijs templis opulsatur. Quia enim predica
tores qui per campanas figurantur tempore cre
brius habebant et oportune et importune instat
Iocundo in festis que ad gratiam pertinent campana
tumultuosius tinnit et prolixius conerepant ut
dormientes et ebriosos excitent ne dormiant ultra
modum. Quid autem significet opulsatio quando
cantatur. Te deum laudamus. in quinta parte sub
ti. de nocturnis dicitur. Verum aliquo moriente
campane debent pulsari ut populus hoc audiens
oret pro illo. pro muliere quidem bis. pro eo quod ipsa in
uenit alteritatem. Primo enim fecit hominem alienum
a deo. quare secunda dies non habuit benedictio
nem. Pro viro vero ter pulsatur. quia primo in
uenta est in homine trinitas. Primo enim formatus
est ab adha terra. deinde mulier ex adha. postea homo
creatus est ab veroque. et ita est ibi trinitas. Si
autem clericus sit. tot vicibus impulsatur quot ordi
nes habuit ipse. Ad ultimum vero opulsari debet
cum omnibus campanis. ut ita sciat populus pro
quo sit orandum. Debet etiam opulsari quando
funus ab ecclesia. et quando de ecclesia ad tu
mulum deportatur. Ceterum campana in processio
nibus pulsatur. ut demones timentes fugiant. prout
in quinta parte sub ti. de accessu ponitur. ad al. dicitur.
Timent enim auditis tubis ecclesie militantis scilicet
campanis. sicut aliquis tyrannus timet audiens
in terra sua tubas potentis regis inimici sui. Et
hoc etiam est causa quare ecclesia videns occu
ri tempestate campanas pulsat ut scilicet demones
tubas eterni regis campanas audientis territi
fugiant. et a tempestate concitatione quiescant
et ut ab campana pulsatione fideles admonentur
et provocentur pro instanti periculo omnium in
stere. Silens autem campana tribus ante pascha. ut
dicitur in sexta parte sub quinta feria cene. Rursus
campane tunc interdicti silent. quia sepe ob delictorum
subditoz impeditur lingua predicatoz. iuxta il
lub. prolixere. Lingua tua absterere facias palato
tuo. quia domus. i. populus exasperas. i. inobedi
ens est. Patet etiam ecclesia organa. de quibus
in quarta parte sub ti. de sanctis dicitur.

De cimiterio et alijs locis sacris et religiosis
Vnde de cimiterio et alijs locis sacris ac
religiosis locis dicamus. Sane venera
bilium locorum alia sunt humane necessita
ti deputata. alia omnino dicata. Loca humane ne
cessitati deputata sunt zenobochium zenostorium
quod item est vasochonium ieronibachonium
orphanocrophium et helphetrochium. Sancti etiam
patres et religiosi principes huiusmodi instituerunt
loca in quibus pauperes. peregrini. senes. orpha
ni. infantes. emeriti. infirmi. imbecilles. et saucij
reciperentur et fouerentur. Et nota quod geronta
grece dicitur senex latine. Locorum autem orationi
dicatoz alia sunt sacra. alia sunt sancta. alia reli

giola. Sacra sunt que per manus pontificum ri
te dedicata et deo sanctificata sunt. que varijs no
minibus appellantur prout sub ti. de ecclesia premissum
est. Sancta sunt loca emunitatis siue privile
giata seruitoribus et ministris ecclesiarum deputata
de quibus videlicet sub interminatione certe pene
vel a iure vel per speciale privilegium interdictum.
ne quis illa violare presumat. sicut sunt atria eccle
siarum et in quibusdam locis claustra infra que
sunt domus canonicorum. in quibus rebus cuiuscumque
sceleris confugiens si se ibi receperint secu
ritas prestat. Et secundum statuta legalia por
te et extramuram civitatum. Religiosa sunt ubi cada
ver hominis integrum vel etiam caput tunc sepelie
tur quia nemo potest duas sepulturas habere. Cor
pus vero vel aliud aliud membrum absque capite se
pultum non facit locum religiosum sed et scilicet le
galia instituta cadaver iudei vel gentilis vel in
fantis nondum baptizati. locum in quo sepultum
est religiosum facit. secundum religionem tamen christiani
et canonicam doctrinam soli christiani cadaver
locum facit religiosum. Et nota quod quicquid est
sacrum est religiosum et non e contra. Ceterum locus
iste religiosus diversimode appellatur videlicet ci
miterium poliantium. siue andropolis quod idem est.
Item sepulchrum mansoleum quod idem est dormito
rium tumulus. monumentum. ergasculum. sartho
phagus. pyramis. bustum. urna. et spelunca. Cimi
terium dicitur a cimen quod est dulce. et sterion quod est
stacio. ibi enim dulces defunctorum ossa quiescunt et
saluatoris adventum expectant. Vel quia ibi sunt ci
mites. id est vermes ultra modum fetentes. Polian
trum dicitur quasi pollutum antrum. propter cadavera ho
minum ibi sepulchrorum. Vel poliantium interpretatur
multitudo virorum. a polis quod est pluralitas
et antros quod est vir. et secundum hoc proprie dicitur
cimiterium propter multitudinem hominum ibi
sepulchrorum. Similiter et antropolis quod idem est
Sepulchrum dicitur quasi sine pulsu. quia qui ibi se
peliunt pulsu caret. vel est locus ubi ossa obun
tur. Mansoleum dicitur a quodam qui dicitur
est mansoleus qui fuit dives et potens. et ab ar
themisia eius uxore valde dilectus a deo quod eo de
functo ipsa gloriosum ei construxit sepulchrum. quod
vocavit mansoleum a nomine viri sui. Exinde igitur
tur mos inoleuit ut quilibet preciosa sepultura ma
soleum nuncupet. Dormitorium dicitur a dormien do
quia ibi corpora sanctorum quiescunt qui in domino
dormiunt. Tumulus quasi tumens tellus. quoniam
homine in terra sepulto terra aliquantulum ele
vatur. Monumentum dicitur quia monet mentem cuius
libet insipientis ut recordetur quod cinis est et in
cinerem reuertetur. Ergasculum dicitur ab erga quod
est opus vel ab erga quod est labor et sterion
quod est stacio. ibi enim requiescunt corpora e
orum qui in domino moriuntur. Vnde beati mor
tui qui in domino in ammodo iam dicitur illi spiritus
et. Sarcophagus dicitur a sarcos quod est caro et pha
gin quod est comedere. quia ibi caro comeditur.
id est consumitur. Pyramis dicitur a pir quod est ignis